

תשורה

משמחת הנישואין של
מענדי ופסי שיחיו ונקרט
ג' ניסן ה'חשע"ט
כפר חב"ד ב', ארה"ק ת"ו

ב"ה

תשובה

משמחת הנישואין של
מענדי ופסי שיחיו ונקרט
ג' ניסן ה'תשע"ט
כפר חב"ד ב', ארה"ק ת"ו

מתחב

לזכרון טוב, ליום כלולת צאצאינו החתן הת' מענדל שי' עם ב"ג הכלה המהוללה מ' פסי' תחי',

- ועל יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, בעת חתונת כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע והרבנית הצדקנית מרת חי' מושקא נ"ע, ביום הבהיר י"ד כסלו תרפ"ט, לפני צדי"ק שנה -

הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק, בתשורה המובאת בזה.

בחוברת זו יבואו:

א' 'תפארת בנים אבותם': לקט אגרות קודש מאת כ"ק אדמו"ר, אותם זכה לקבל זקננו הרה"ח ר' אריה לייב פרידמן ע"ה, סבא רבה של החתן בהזדמנויות שונות. מכתב אחד שצילום כתי"ק שלו מתפרסם כאן לראשונה, מצטרף לעוד ריבוי מכתבים שנדפסו באגרות קודש, ובאו כאן לשלמות העניין ובתוספת כמה הערות וביאורים למכתבים.

בנוסף לכך קווים לדמותו ורקע לקשר שלו עם כ"ק אדמו"ר.

ב' 'אוצר כתבי יד קודש': כמה מענות והגהות בכתי"ק של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, המובאים כאן בפרסום ראשון.

ג' 'אוצר אגרות קודש': אוצר מכתבים מכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, אף הם מתפרסמים כאן בפעם הראשונה.

ד' 'הוספה': סיפור מופת מיוחד של כ"ק אדמו"ר, כפי שנכתב ע"י הרה"ח ר' רפאל נחמן הכהן כהן ע"ה, ממה ששמע מזקננו, הרב פרידמן ע"ה ונדפס בספרו 'שמועות וסיפורים'.

ויהי רצון אשר משמחת נישואין זו נזכה תיכף ומיד ממש לשמחת הגאולה, ולשלמות הנישואין דישראל והקב"ה, ויקויים היעוד "מהרה ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים". קול חתן וקול כלה גו", בגאולה האמתית והשלימה, ומלכנו בראשנו.

בשמחה ובברכה
מוקיריהם ומכבדיהם

משפחת וילהלם
נחלת הר חב"ד

משפחת ונקרט
מצפה יריחו

ג' ניסן תשע"ט
ימי הסמוכים ליום הבהיר י"א ניסן, קי"ז שנה להולדת כ"ק אדמו"ר
כפר חב"ד ב', ארה"ק ת"ו

חלק מהמכתבים המודפסים כאן היום
מארכיונו של הת"מ מנחם מענדל שי"ע זאגנוי
ותודתנו נתונה לו על מסירת הדברים לפרסום

תפארת בנים אבותם

לקט אגרות קודש מאת כ"ק אדמו"ר, אותם זכה לקבל זקנו הרה"ח ר' אריה לייב פרידמן ע"ה, סבא רבה של החתן בהזדמנויות שונות | מכתב אחד שצילום כתי"ק שלו מתפרסם כאן לראשונה, מצטרף לעוד ריבוי מכתבים שנדפסו באגרות קודש, ובאו כאן לשלמות העניין ובתוספת כמה הערות וביאורים למכתבים | בנוסף לכך קווים לדמותו ורקע לקשר שלו עם כ"ק אדמו"ר

בעריכת רשימה זו נעזרנו בספר "שמן ששון מחבר"ך"

סבא הרה"ח ר' אריה לייב פרידמן ז"ל

נולד לערך בשנת תרס"ג בעיר רציצא שברוסיה
הלבנה, לאביו רבי מרדכי זאב הי"ד שנהרג
בשואה על קידוש ה'.

בשחר נעוריו, בתקופת מלחמת העולם
הראשונה, נאלץ לעזוב את בית הוריו שהיו חסידי חב"ד, והובא ע"י ר' יצחק אורלנסקי
ז"ל לישיבת "בית יוסף" נובהרדוק במעזריטש.

מנעוריו היה עובד ה' ומתמיד נפלא, נזהר מאוד בשמירת לשונו, ועסק בתורת הנגלה
הנסתר ובעבודת התפלה באריכות.

לימודיו בישיבת נובהרדוק, קרבו אותו לשיטת ה'מוסר', וכבר בצעירותו בישיבה ערך
את השבועון "הד המוסר" והיה נאה דורש ונאה מקיים.

כעבור שנים עלה לארץ הקודש, שם המשיך בעבודתו ובלמודיו, מתוך צניעותו
המופלגת הסתיר את ידיעותיו העצומות בכל מקצועות התורה, אך הקרובים אליו
נדהמו מלמדנותו העצומה והמקיפה בתורת הנגלה וגם בחכמת הנסתר.

הוא היה ירא שמים גדול והקפיד מאד שלא ידברו בבית הכנסת. שיחותיו ומאמריו
המוסריים והחינוכיים, ושיריו מלאי הרגש, עשו רושם רב בקרב תופשי התורה ושוחרי
האמונה, הכל ידעו, כי הדברים יוצאים מלב טהור ומפי איש אמת, עובד ה' בכל כחו.

לאחר נשואיו עם סבתנו מרת פרומא הניא (חסידה) לבית שטרסברג ז"ל, החל לפעול
בהקמת רשת בתי מוסר בבני ברק, תל אביב, פתח תקוה וירושלים. הוא קיבץ סביבו
חבורה של עשרות בחורים ואברכים שעסקו בעבודת ה' ותיקון המידות, רבים מהם
נעשו אח"כ לתלמידי חכמים גדולים ועובדי ה'.

כל גדולי התורה והיראה, העריצו אותו וראו בו שריד מופלא לדור דעה של עובדי ה'
באמת, עד כדי שהיו מכנים אותו בשם "רבי לייב הצדיק".

בספרו המיוחד 'צדקת הצדיק' דחה את שיטת מי שרצה לפסול את כתיבת אות צ' בתפילין, ע"פ האריז"ל, כמנהג החסידים (שי' אחת פונה ימינה והשני' שמאלה), ושכתיבה זו פוסלת ח"ו את התפילין. הוא מרבה להתווכח בספרו עם דעה זו, ומוכיח את צדקתה של הצדי"ק ע"פ האריז"ל. בספר זה מתגלה טפח מידיעותיו העצומות בתורה וכן מכישרונו הספרותי וסגנונו המקורי. כמו כן חיבר הרבה קונטרסים ומאמרים תורניים וביניהם הספרים הנפלאים: 'ויבך יוסף', 'שאלו בחרו ה'" ועוד.

הוא נפטר בז' תשרי תשנ"ג כבן תשעים שנה ומנוחתו כבוד בהר הזיתים בירושלים.

הקשר הראשוני של הסבא ר' אריה לייב ז"ל עם הרבי החל עוד בשנת תרפ"ח, אדיר היה חפצו להתראות עם כ"ק אדמו"ר הריי"צ שיצא אז מרוסיה לאחר שחרורו מבית האסורים. ואכן לאחר תלאות רבות בדרכים, הגיע לריגא בתקוה שיוכל למלאות מבוקשו. אולם מה גדול היה צערו כאשר נודע לו, שבשל מצבו הבריאותי הרופף של הרבי הריי"צ לא יוכל לפגשו. להפתעתו, הכיר שם את הרבי שהיה אז בחצר חותנו המיועד. הוא שוחח עמו בדברי תורה וחסידות, ואמר כל ימיו, כי טרחתו הגדולה להגיע לריגא הייתה שווה רק בשל פגישה זו.

לא ייפלא אפוא, שעוד בשנת תש"י, עוד לפני קבלת הנשיאות הרשמית של כ"ק אדמו"ר, אנו מוצאים כבר התכתבות של הסבא עם הרבי. הוא הקדיש זמן רב ללימוד ועיון בתורתו, ובאותה דביקות בה למד והרביץ את תורת המוסר, כך היה בולע בשקיקה כל מאמר חדש או שיחה שהגיעו מהרבי. כשהיה שידור חי מהתוועדות של הרבי, היה מגיע לשיכון חב"ד בירושלים ומאזין ברצינות רבה, ואם לא היה יכול להגיע התעניין מה הרבי דיבר. הוא היה משתתף בכל אירוע תורני של ליובאוויטש. וזאת גם בסוף ימיו כשהדבר היה כרוך במסירות נפש. כמו"כ היה מתפלל בבית כנסת חב"ד והיה מגיע לשמוע את מאמר הדא"ח בסעודה שלישית.

הרה"ח ר' אפרים פסח ריבר ז"ל מבני ברק (שהיה מחותנו של ר' לייב) מספר, כי פעמים רבות כשעבר בחלוקת הלעקאח בערב יום הכיפורים, מסר לו הרבי חתיכה "עבור ר' לייב צדיק" (כנראה שהרבי קרא לו כך, גם עבור צדקותו וגם בזכות ספרו "צדקת הצדיק").

זכור לנו איך תמיד שאל הסבא בשלמו של הרבי והתעניין תדיר מה אומר הרבי לאחרונה? פעמים רבות כשסופר משהו מהרבי, היה הסבא מוזיל דמעות מהתרגשות.

לפעמים היה מבקש לנגן את ניגון "שאמיל" (שהרבי לימד וגם ביאר אח תוכנו הפנימי, שמורה על ירידת הנשמה למטה ותקוותה לעלות עי"ז למדרגה גבוהה יותר לאחר שתסיים את תפקידה בעולם הזה) כשניכרת עליו התרגשות רבה.

במשך השנים הרבה הסבא לשלוח לכ"ק אדמו"ר מכתבים בעניינים שונים, וכן בקשות פדיון נפש, הן מיהודים שבאו אליו לתנות את צרותיהם, והן על עצמו ומשפחתו. מכתבים אלו נכתבו לעיתים תכופות מאוד, כפי שניתן לראות ממכתבי התשובה של הרבי אליו.

כנראה שהיו ברשותו מכתבים רבים שבאו כתשובות לשאלותיו, אך לצערנו רובם נאבדו ברבות השנים.

בתשורה זו ערכנו ליקוט של כמה ממכתבי הרבי אליו שהגיעו אלינו, בין השאר בא כאן צילום מכתב אחד מכי"ק המפורסם כאן לראשונה שנשאר בידנו, ולהשלמת העניין הוספנו גם כמה מכתבים שפורסמו באגרות קודש.

מעניין לראות אשר באגרת אליו מט"ז אלול תש"י מאריך הרבי להוכיח על פי נגלה וקבלה את צדקתה של הצדי"ק הנהוגה אצלנו עפ"י האריז"ל כנ"ל. מכתב זה הביא בספרו "צדקת הצדיק" בכותבו אשר מכתב זה נשלח "מהגאון האדיר כל רז לא אניס ליה, כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש שליט"א", ומציין שזוהי "הוכחה שאין עליה תשובה".

ב"ה, ט"ז אלול, ה'תש"י

הרה"ח הו"ח אי"א נו"מ וכו' מהור"א שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיום ז' אלול:

א) מש"כ בענין צורת היו"ד הפוכה שכותבין בצדיק, ושואל בירור הלכתי בזה, הנה כבר דשו בה רבים ונקבצו הדיעות, במשנת אברהם סכ"ג ס"ק פו-פח, מאיר עיני סופרים ס"ז, מאסף לכל המחנות סל"ו יעו"ש.

ב) בנוגע לפועל, בתפילין תמה אני מי ישנו בדורנו יתום זה, אשר יעז לחלוק למעשה על האריז"ל שפסק לכתוב בתפילין ביו"ד הפוכה. ואעידה לי עדים נאמנים שכן הוא דעת האריז"ל והם המשנת חסידים וס' תקון תפילין פ"א מ"י מצת שמורים וכו' ואחרון חביב אדמו"ר הזקן. והובאו דברי האריז"ל אלו להלכה בכמה פוסקים ובשו"ע אדה"ז סל"ו.

ג) בנוגע לפועל בס"ת, פסק הנ"ל בתפילין, מוכיח אשר ביו"ד הפוכה

צורת אות צד"י לזה, וכיון שלא נזכר שינוי זה בש"ס, הרי ע"פ שו"ת נוב"י הידועה, פשיטא שכשר צד"י כזה בכ"מ וגם ס"ת בכלל.

ד) איך כותבים לכתחילה בס"ת, כבר העתיק במכתבו מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ שמנהגנו לכתוב בס"ת ג"כ ביו"ד הפוכה. וראה במשנת אברהם שם שכן ראה בס"ת של גדולים ומומחים מכמה דורות ומס"ת מומחים שבדורותיו ורק חדשים מקרוב באו שמשנים כו' (והוא דלא כדעת שו"ת השיב משה חיו"ד סנ"א שלכתחילה יכתבו בס"ת ביו"ד ישרה).

ה) מה דעת הגר"א בזה, ומעתיק במכתבו מש"כ בס' תוספת מעשה רב שהגר"א פסל "הצדין כפופין עקומין מאחוריהם ואמר שטעות נפלה בכתאריז"ל".

והנה הס' הנ"ל אין אצלי. אבל איפא רמוזה בל' זה יו"ד הפוכה? אבל בספר כתוב לחיים להסופר ר' אברהם חיים ממינסק (ווילנא תרי"ח) כותב ששמע מהרב ר' אלעזר משה ממאנאסטירשיצינע בשם הגר"א דהגירסא בזח"א (ב, ב) היא לאסתחרא ולא לאחורי. ומסיים המחבר דאנו קי"ל כדעת הב"ש והב"י והגר"א ז"ל להלכה למעשה.

כמובן יסוד קלוש הוא ביותר לקבוע עפ"ז דעת הגר"א שהיא היפך כהאריז"ל, ובפרט שגם התקון בזהר אינו עולה יפה כלל, כי ממשיך בזהר שם: ולא אתהדרו אנפין באנפין כו' זמין לנסרא לך ולמעבד לך אנפין באנפין עכ"ל. שמכל זה מוכח שמקודם הוא היפך דאנפין דהיינו אחור, ולא לאסתחרא.

ו) צורת הצד"י הוזכרה בדא"ח, כפי הרשום אצלי בלקו"ת ריש ביאור דהחלצו (ומובא גם שם לשון הזהר לאחורי) ובד"ה נטה את ירך תרס"ג.

ז) ת"ח על הערתו בענין ברכות שבת וכבר הודיעוני כמה מחסידי פוילין שבכ"מ בגאליציא וכו' קורין בשם זה.

ח) כן ת"ח על הערתו לסדר מקום במחנו וכיו"ב שכל הרוצה יוכל למצוא שם ספרי דא"ח ללמוד בהם עכ"פ על אתר ואם כולם על אתר היו בוחרים ברוב דיעות במקום מיוחד ויודיעוני מזה היינו שולחים לשם מכל הוצאותינו.

ט) מוסג"פ הקו' לח"י אלול שזה עתה הו"ל, עם מכתב לוי אליו.

יוד) כבקשתו אזכירו ואת ב"ב שי' על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ לכוח"ט וכ"ט.

החותם בברכת כתיבה וחתימה טובה

הרב מנחם שניאורסאהן

כמובן מצמצמים במכ' מריגא. ואין כאן ידיעות מדודו הרמ"א שי', כתובת ביהכנ"ס שלו שם היא: [...]

במכתב הנ"ל עונה לו הרבי על צורת הצדי"ק בתפילין ומקורות לזה בחסידות חב"ד. האם צורה כזו צריכה להיות גם בס"ת, איך כותבים לכתחילה בס"ת, מהי דעת הגר"א בזה (הרבי מפלפל בדעת הגר"א שיש המביאים בשמו גירסא חדשה בזוהר בזה, ולהעיר, שלפני כמה שנים פורסם מחקר מקיף בקובץ "אור ישראל", המוכיח, כי הגירסא בזוהר שהובאה בשם הגר"א, אינה כלל מהגר"א אלא מסופר מסוים מוילנא). כמו"כ מודה לו הרבי על שהחליט לסדר ספריית עיון והשאלה לספרי חסידות, ומודיע שמוכן לשלוח אליו את כל ספרי החסידות שבהוצאת קה"ת. על בקשת פדיון נפש ששלח הרבי מאשר את קבלת הפדיון ומודיעו שיזכירו על הציון הקדוש.

אגרת נוספת אליו מי"א תמוז תשי"א, משיב הרבי על מכתביו "והפ"נ בעד הילד", הרבי מציע שהילד יתחיל ללבוש טלית קטן, על הודעתו שנוסע הוא לראות ספר תורה עתיק בצפת, מבקש הרבי שיצלם הדף של "פצוע דכא", לראות אם הוא בא' או בה'.

ב"ה, י"א תמוז, תשי"א

ברוקלין.

הו"ח אי"א [נ]ו"נ הרב וכו' מהור"א שי'

שלום וברכה!

קבלתי מכתביו מג' בהעלותך וב' חקת, והפ"נ בעד הילד... שי' והאשה...

תחי: ולכשאהי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, אזכירם לרפואה קרובה, ואקוה שיבשרני בשו"ט בזה.

בודאי הילד שי' לבוש ט"ק, ובא"ל הרי אציע שמהיום והלאה ילבוש הילד ט"ק.

והאשה תחי' תתרגל ליתן צדקה פעמיים בשבוע, ואין נוגע הכמות כ"א שיהי' בל"נ בקביעות וטוב לבחור שפעם אחד מהשנים יהי' בעש"ק ובעיו"ט לפני הדלקת נרות.

במכתבו כותב שראה ס"ת מהר"נ גאון, ושנוסע עוד לראות ס"ת עתיקה של מהר"י אבוהב ז"ל,

חפצי ובקשתי באם אפשר לעשות צילום (פוטו) מהעמוד שבו הפסוק לא יבוא פצוע דכא וכו' וכידוע שהוראה בזה ישנה מכ"ק אדמו"ר הזקן ושראו כזה בס"ת שמקובל שהיא של עזרא הסופר ושם כתוב כהפסק של אדמוה"ז. ות"ח ת"ח מראש באם ישלח לי הפוטו מהעמוד הנ"ל בשני הס"ת. ועיין מ"ש בהערות שו"ת צמח צדק סוף שער המילואים דף נו"ן ע"ב.

בברכה.

יצוין, שבשעתו נשאל הסבא ע"י א' הנכדים, איך הי' כתוב בספרים העתיקים הנ"ל וענה בתוקף: "בטח עם א"

באגרת מי"ח מר-חשון תשי"ח והמשכה באגרת נוספת מו' כסלו אותה שנה, עונה הרבי על השאלה איזה שם יש להזכיר בתפילה על החולה, האם דוקא שם העריסה היינו השם שנקרא כשנולד, או גם את השם שהוסיפו לו אח"כ. (לכאורה שאל בנוגע לזוגתו סבתנו ז"ל, אשר בלידתה נקרא שמה בישראל פרומא הניא, ובבית הספר אחת המורות קראה לה חסידה) הרבי כותב שבודאי צריך להזכיר גם ובעיקר את השם החדש, כמבואר גם בהלכות הנוגעות לשטרי קדושין וכתובות. הסבא העלה סברא לחלק שלתפלה על החולה נוגעת דווקא שם העריסה, והרבי עונה "לפלא גדול איך אפשר לומר זה, שהוא היפך דיני ומאמרי רז"ל בהוספת שם לחולה שמלא בש"ס ופוסקים והרי לא לחינם פסקו הדין דשם שנעקר. ועד כדי כך שהגט בטל מן התורה, אתמאה, ועוד יותר: בחולה שינוי השם משנה גזר דינו. ובתפלה על זה יזכירוהו בשם עליו חל הגזר דין".

ב"ה, י"ח מ"ח, תשי"ח

ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ הרא"פ

ש' שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום הרביעי, ומחכים להמשך בשורתו הטובה במה שכותב.

ובמ"ש אודות התנ"ך, כנראה כוונתו לתנ"ך הנדפס בירושלים ונמצא הוא אצלי, ודא"ג מובן שמבהיל איך זה הדפיסו הוצאה בכמה שינויים מבלי להדפיס בה רשימת השינויים שנעשו.

במ"ש שמסתפק בהנוגע לשם, ששם העריסה הי' באופן א' ובבית ספר קראו לה בשם אחר, לפלא הספק בזה שהרי נפסקו הדינים, בהתאם לפרטי הדברים, בהלכות שמות שנוגע לשטרי קדושין כתובות וכו'.

בברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

ב"ה, ו' כסלו, תשי"ח

ברוקלין.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ הרא"פ

ש' שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מעש"ק, ות"ח על הבשו"ט מאנ"ש אשר שם, ובעת רצון יזכירום על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע שבדאי יעורר ר"ר על כגון דא בתוככי שאר ישראל.

ת"ח על מ"ש ע"ד ספר הזהר עם ההערות של כ"ק אדמו"ר זללה"ה.

ומ"ש אודות תמונת הגאון ר' משה חפץ, כמדומה שנדפסה בספרים מכבר, ואפשר לזה כוונתו.

בהסברא שכותב שיש אומרים דלתפלה על החולה העיקר הוא שם העריסה, לפלא גדול איך אפשר לומר זה, שהוא היפך דיני ומאמרי רז"ל בהוספת שם לחולה שמלא בש"ס ופוסקים והרי לא לחנם פסקו הדין דשם שנעקר ועד כדי כך שהגט בטל מן התורה, אתמהא. ועוד יותר: בחולה שינוי השם משנה גזר דינו - ובתפלה על זה יזכירוהו בשם עליו חל הגז"ד!

בודאי ישתתף בהתועדות דיום הבהיר י"ט כסלו ר"ה לחסידות, ויהי רצון שיהי' רישומו ניכר בכל ימות השנה הבע"ל.

בברכה לבשו"ט.

הזהר... אאמו"ד: שנדפטו אח"כ בס' לקוטי לוי יצחק.

באיגרת נוספת מז' אד"ר תשכ"ב עונה הרבי על שאלתו האם אפשר לצאת ידי חובת לימוד פנימיות התורה בלימוד פרק תניא בכל יום. וכן מבאר לו את אשר כותב תמיד ש"פנימיות התורה נתגלתה בדורנו בתורת החסידות". והרי גם הזוהר וכתבי האריז"ל הם פנימיות התורה.

ב"ה, ז' אד"ר, תשכ"ב

ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ הר"א שי'

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום השלישי ובמענה לשאלתו אם בלימודו פרק תניא בכל יום, די לצאת בזה חיוב לימוד פנימיות התורה.

ולפלא הספק בכגון זה, שהרי כלל הוא בכל מצות התורה, שצ"ל "כמאן דבעי לו למיעבד", ובודאי שיכול ללמוד ולהבין ולהשכיל בעוד ספרים דתורת החסידות ובפרט ע"פ המבואר ברשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא ישראל (נדפס בספר קיצורים והערות לספר התניא), שספר התניא לגבי

צילום האיגרת מז' אד"ר תשכ"ב

פרידמן - ירושלים

RABBI MENACHEM M. SCHWEDSON
Ishkovich
770 Eastern Parkway
Brooklyn 12, N. Y.
BR 4-66 3400

מוחם מעורל שווארמאן
ליובאוויטש
גדו איסטמן פארק
ברוקלין נ. י.

ביה, ז' אדיר חשביב
ברוקלין

הרה"ח אי"ש ב"ש פרידמן ז"ל

שלום וברכה

במענה למכתבו מיום שלישי ובמקנה לשאלתו
אם בלימודו פרק הניא בכל יום, ר"י לאש בוא חיוב לימוד
פנימיות התורה.

ולפלא הספק בנוון זה, שריבולל הוא בכל שעות
התורה, במשך דב"ע ל"ו למי עב"ל, ובוודאי שיגול ללימוד ולאבין
ולתשכיל בעזר ספרים וחזרה המהירות, וזכרתי ע"ש המבואר
ברשימת כ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא ישראל, (נראה במסר קיצורים
והקרות למסר התניא) מסר התניא לגבי שאלת פנימיות
הוא כענין חושבי"כ לחושבני"ש, שהתקורות בוא (ובלימוד) רבנו
הזקן באגותיק שלו] שהענינים שבתורה שבכתב ואשילו בעומדי
אינן גלויים וירועות וספורות אלא עיי חזרה שבני"ש (ע"ן
שם ס"י ב"ט בארוכה)

שעדיז הוא גם בנוגע לחזרה המהירות, וק"ל.

ולכתבו המהירים הנמצאים חיי וכו"ל פרי דר הוא
בחוככי אנשי'ביעתיק ירושלים חיו וספורים אמר חז"ל, במעלה
זה שיש לו ספרים ומשאלין לאחרים.

ולכתבו בפיוס מכתבו, שהרי הוצר וכמבי האריזל
גיכ סכונים פנימיות התורה, וסמו העדגשה שפנימיות התורה
נעלמה בתורה המהירות.

גם שאלה זו חסנה, שהרי הנראה בסוטה ח"ן ע"ך
עדות וביאור, כענמי, שכסמס"ס הבנת ענין כפי שלומדים אותו
בזר ולאחרי זה הבנתו כפי שהוא סבואר בתורה המהירות,
ועדיז בנוגע לקמבי האריזל, ולרוגמא ילמוד ענין המבואר -
כביאורי הוצר ולפני זה בזהר עצמו, שהוא ברזגמא דבר שילמוד
רק השמנה בלי המבואר ומפרישי, ואין להאריך ברבר הפסוק.

הקקוה שהשתחף בהתקורות דיום הפילולא של כ"ה
סו"ח אדמו"ר, עטריי בטבס, מספר נששו על הפצה לימוד האש,
אף שאינו סוכ"ר במכתבו עדיז.

ברכה לבש"ס
[Handwritten signature]

שאר ספרי החסידות הוא כענין תושב"כ לתושבע"פ, שמהנקודות בזה ובלשון רבנו הזקן באגה"ק שלו, שהענינים שבתורה שבכתב ואפילו מצות' אינן גלויות וידועות ומפורשות אלא ע"י תורה שבע"פ (עיי'ן שם סי' כ"ט בארוכה).

שעד"ז הוא גם בנוגע לתורת החסידות, וק"ל.

ולכתבו הספרים הנמצאים ת"י וכו' - הרי דר הוא בתוככי אנ"ש בעיה"ק ירושלים ת"ו ומפורסם מאמר חז"ל, במעלת זה שיש לו ספרים ומשאלין לאחרים.

ולכתבו בסיום מכתבו, שהרי הזהר וכתבי האריז"ל ג"כ מכונים פנימיות התורה, ומהו ההדגשה שפנימיות התורה נתגלתה בתורת החסידות.

גם שאלה זו תמוה, שהרי הנראה במוחש אין צריך עדות וביאור, כוונתי, שכשמדמים הבנת ענין כפי שלומדים אותו בזהר ולאחרי זה הבנתו כפי שהוא מבואר בתורת החסידות, ועד"ז בנוגע לכתבי האריז"ל [ולדוגמא ילמוד ענין המבואר בביאורי הזהר ולפני זה בזהר עצמו, ו]הוא בדוגמת דבר שילמוד רק המשנה בלי הגמרא ומפרשי', ואין להאריך בדבר הפשוט.

התקוה שהשתתף בהתועדות דיום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר, עשירי בשבט, שמסר נפשו על הפצת לימוד האמור אף שאינו מזכיר במכתבו עד"ז.

בברכה לבשו"ט.

(חלק מאגרת זו נדפסה בלקו"ש ח"כ ע' 597).

כלל: כתובות טז, א.

מאמר חז"ל: כתובות נ, א.

ולכתבו: ראה גם לעיל אגרת ח'שלב.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Office Address:
Lubavitch, 770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

כ"ה
כ"ו שבת ה'תשי"ב
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח ור"ח אי"א נו"כ וכו'
מה"ר ארי' ל"ב שי'

שלום וברכה:

א) בעת קבלתי מכתבך, העתק מכתב מר ששון אליו בענין פצוץ דכא בא' קדעת אדמו"ר הזקן. וכן מכתביו מר' שופטים, ערב הגה"ש ^{ה'תש"ב} שמות, אך שמרוב הטרדות, וכיוון שלא היל' בהם ענין דחוף למענה, בתעכב מכתבי ע"ע.

ב) כשאהי' על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגש"מ זי"ע אזכיר את כל אלה שכתב פ"ג עבורם, כל או"א להפצטרך להם.

ג) מטובו ולפסור לחמותו שתי' שבכל ערב שבת קדם הדלקת הנרות תקדיש צדקה לקופת רמבעה"ג, ותאמר בכל יום איזה קאפישלעך תהלים. והשי"ת ישלה לה רפואה קרובה.

לזוג' מרת פרומא העניא שתי' שתעשה כנ"ל להקדיש לצדקה לקופת רמבעה"ג בכל ערב שבת קודם הדלקת הנרות, ויבדקו המזוזות בביתם שיהיו כשרות.

ובת"ר שי' ישתדל במצות פתיחת ארון עד לאחר הלידה, שיתן השי"ת ותחי' כשרה בעת ובנקל.

כך יתן השי"ת רפואה קרובה למרת איטא דאבע, ^{למנו} לאה בת פרומא ^{העניא}, יך נשתלל בן פרומא העניא - שיחיו.

ד) מוסג"פ מכתב להרב חיים אפרים שי' והרב בנימין יהושע שי'.

ה) תי"ח תי"ח בעד הסיפורי צדיקים שרשם במכתביו ונא ונא לעשות כן גם להבא, ובהוראות המקור המספר סיפור זה, וסדר ההסתלסלות שבא לידו המפור.

ו) מה שכותב בענין התשובה ללימוד בספרים היוצאים לאור על ידי קה"ת, ובפרט מאורי הביד והשיחות, הנה זה מכבר שלחו חכילות ספרים בכל מה שיצא לאור מהני"ל לתורת אמת ולכולל הביד ובתנאי שיסדרו ספרי' באופן שכל או"א יוכל ליהנות מהם. ובטח כבר סידרו הנ"ל את הספרי' באופן המתאים.

ז) מוסג"פ העתק מכתבי' כללי בקשר עם חג החגים הוא י"ט כסלו, וכן רשימת סיבה לפני תלמידים הי' חנוכה, אשר מאמת לאמתו הוא שי"ך לכל אחד המקור לקורות רבותינו זי"ע.

בברכה שיבשר שומות תמיד בל ייבשים

צפ"פ קצ"פ ז"ל אה"כ"ה רמ"ה
ט"ו תשרי - יאה הגאון חז"ל
עברו מאדמה צ"ב. - 101 נמיה של
אה"כ"ה אה"פ (ט"ו תשרי אה"כ"ה)

צילום האיגרת מכ"ו שבת תשי"ב, פענוח בעמוד הבא

ב"ה

כ"ו טבת ה'תשי"ב

ברוקלין, ניו יורק

הרב החסיד ותיק וחסיד איש ירא אלוקים נכבד ונעלה וכו'

מורינו הרב ארי' לייב שי'

שלום וברכה!

(א) בעתו קבלתי מכתביו, העתק מכתב מר ששון אליו בענין פצוע דכא בא' כדעת אדמו"ר הזקן, וכן מכתביו מד' שופטים, ערב חג הסוכות, ג' ויגש, וב' שמות, אף שמרוב הטרדות, וכיוון שלא היה בהם ענין דחוף למענה, נתעכב מכתבי עד עתה.

(ב) כשאהיה על ציון כבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר צוקללה"ה נשמתו בגנזי מרומים זכותו יגן עלינו אזכיר את כל אלה שכתב פדיון נפש עבורם, כל אחד ואחד להמצטרך להם.

(ג) מטובו למסור לחמותו שתחיה שבכל ערב שבת קודם הדלקת הנרות תקדיש צדקה לקופת רבי מאיר בעל הנס, ותאמר בכל יום איזה קאפיטלעך (פרקים) תהלים. והשם יתברך ישלח לה רפואה קרובה.

לזוגתו מרת פרומא - העניא שתי' שתעשה כנ"ל להקדיש לצדקה לקופת רבי מאיר בעל הנס בכל ערב שבת קודם הדלקת הנרות, ויבדקו המזוזות בביתם שיהיו כשרות.

וכבוד תורתו שי' ישתדל במצות פתיחת הארון עד לאחר הלידה, שיתן השם יתברך ותהיה כשורה בעתה ובנקל.

כן יתן השם יתברך רפואה קרובה למרת איטא דאבע, לבתו לאה בת פרומא העניא, (חסר כמה תיבות) ובנו נפתלי בן פרומא העניא שיחיו.

(ד) מוסגר פה מכתב להרב חיים אפרים שי' (זייטשיק) והרב בנימין יהושע שי'. (זילבר)

(ה) תשועות חן תשועות חן בעד הסיפורי צדיקים שרשם במכתביו ונא ונא לעשות כן גם להבא, ובהוראות המקור המספר סיפור זה, וסדר ההשתלשלות שבא לידו הסיפור.

ו) מה שכותב בענין התשוקה ללמוד בספרים היוצאים לאור על ידי קה"ת (קרני הוד תורה), ובפרט מאמרי חב"ד והשיחות, הנה זה מכבר שלחו חבילות ספרים מכל מה שיצא לאור מהנ"ל ל"תורת אמת" ולכולל חב"ד ובתנאי שיסדרו ספריה, באופן שכל אחד ואחד יוכל ליהנות מהם. ובטח כבר סידרו הנ"ל את הספריה באופן המתאים.

ז) מוסגר פה העתק מכתבי כללי בקשר עם חג החגים הוא י"ט כסלו, וכן רשימת שיחתי לפני התלמידים ה' חנוכה, אשר באמת לאמתו הוא שיידך לכל אחד המקושר לתורת רבותינו זי"ע.

(בכתב יד קדשו הוסיף הרבי)

מש"כ במכ' ע"ד מהירות הכתיבה של הצ"צ - ראה התמים ח"ב ע' עט שזהו באדהאמ"צ. - וכן נראה ג"כ מהכתב שלהם (ישנו בהתמים ובכ"מ).

בברכה שיבשר טובות תמיד כל הימים

(חתימת יד קדשו)

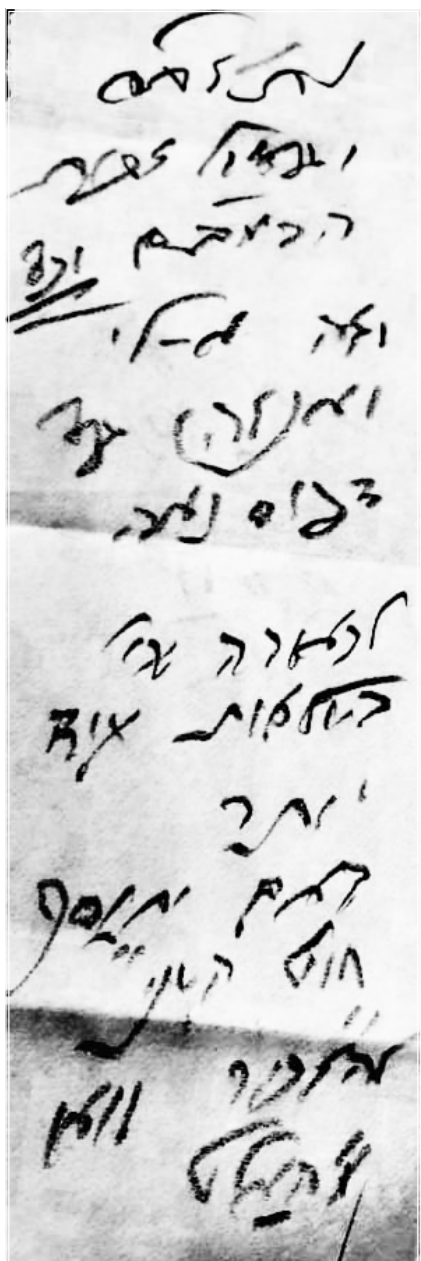

אוצר כתב-יד קודש

כמה מענות והגהות בכתב יד קודש של כ"ק אדמו"ר המובאים
נאן בפרסום ראשון | לצד הפענוח הבאנו את רקע הדברים

אחר סיום הרמב"ם בשנת תשמ"ט, הורה כ"ק אדמו"ר לרב שמואל שיחי' בוטמן להוציא לאור ספר אודות סיומי הרמב"ם, הכולל בתוכו את כל דברי התורה והדרשות שנאמרו בכינוסי סיום הרמב"ם עד לאותה שנה.

הרבי ביקש שהדפסת הספר תיעשה במהירות כדי שכבר בפורים קטן יהיה הספר מוכן. ובד בבד הורה הרבי להקפיד על איכות ההדפסה, שתהיה נאה ומשובחת.

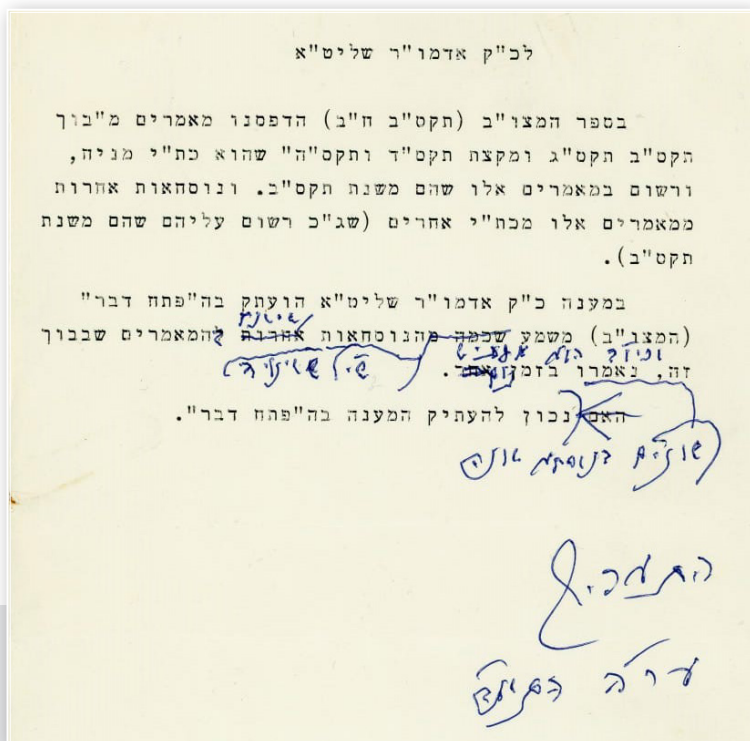
אכן תוך שבועים בלבד עמלו החסידים במרץ להכנת הספר, ובשושן פורים קטן הגיש הרב בוטמן את הספר לכ"ק אדמו"ר.

לפנינו כתב יד קודש של כ"ק אדמו"ר שכלל הנראה נכתב בקשר לספר הנ"ל:

נת' ות"ח
וגדול זכות
הרמב"ם וכו'
וזה א-לי
ואנוהו גו'
דפוס נאה
לכאורה יהי'
בשלימות עוד
יותר
באם יתוסף
"חוט השני"
להזכיר וואו
מ'האלט

לפנינו הגהת כ"ק אדמו"ר על 'פתח דבר'
לספר המאמרים של כ"ק אדמו"ר הזקן משנת תקס"ב:

לכ"ק אדמו"ר שליט"א

בספר המצו"ב (תקס"ב ח"ב) הדפסנו מאמרים מ"בוך תקס"ב תקס"ג ומקצת תקס"ד
ותקס"ה" שהוא כת"י מניח, ורשום במאמרים אלו שהם משנת תקס"ב. ונוסחאות
אחרות ממאמרים אלו מכת"י אחרים (שג"כ רשום עליהם שהם משנת תקס"ב).

במענה כ"ק אדמו"ר שליט"א הועתק בה"פתח דבר" (המצו"ב) משמע שכמה מ"שי"ל
ששנוי דהנוסחאות אחרות שישנם בהמאמרים שבכוך זה, וכיו"ב הוא מפני שנאמרו
בזמנים אחר שונים בנוסחא שונה.

האם נכון להעתיק המענה בה"פתח דבר".

התאריך

ער"ה התשמ"ב

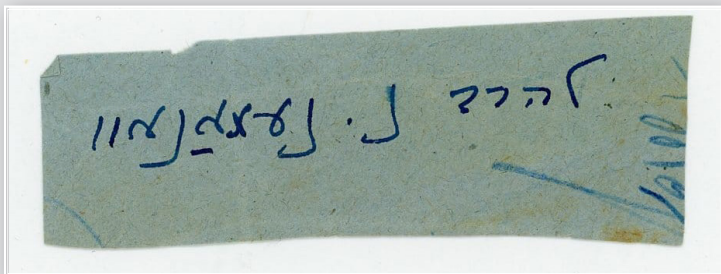
לפנינו צילום כתב יד מעתיק של מאמר חסידות.

כאשר הכניסו את הצילום לכ"ק אדמו"ר, ציין בראש הדף בכתב יד קודשו "לפ' פנחס - אוה"ת להצ"צ. (ע"י הרח"ל שי)".

בהמשך הדף, בקטע המתחיל במילים "והנה בשבת אומרים מקדש השבת..." סימן כוכבית על המילה "בשבת אומרים", ומתח קו בצד העמוד המורה לתחתית הדף שם כתב "נמצא בד"ה והי' אמונת הב' שבאוה"ת במדבר ? להשוות".

לכאורה הכוונה שקטע זה מבואר במאמר "והי' אמונת" הב' שבאור התורה פר' במדבר. כ"ק אדמו"ר הוסיף סימן שאלה בו (לכאורה) מרמז להביא את המראה מקום המדוייק, ואח"כ הוסיף "להשוות" היינו להשוות הנוסח כאן והנוסח שם.

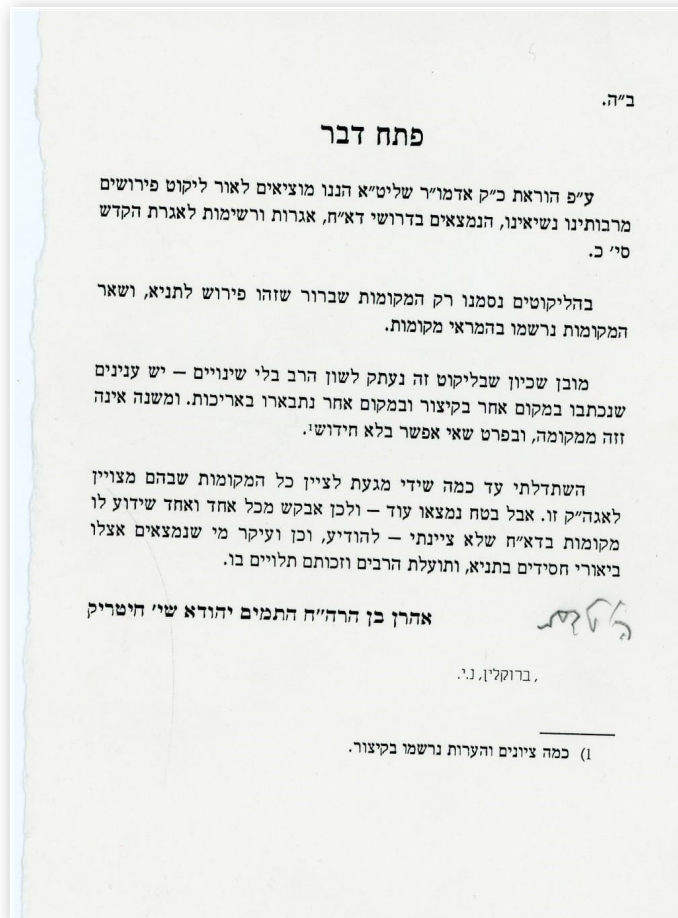
לפנינו פיסת נייר משנת ה'תש"ז עליה רשם כ"ק אדמו"ר בכתב יד קודשו "להרב נ. נעמאנאו"

לפנינו צילום ה'פתח דבר' לקובץ לקוטי פירושים על אגה"ק סימן כ' שיצא לאור בשנת תשנ"ב.

כ"ק אדמו"ר הואיל לציין בכתב יד קודשו את התאריך "ה' טבת"

אוצר אגרות קודש

מכתבים מכ"ק אדמו"ר המובאים כאן בפרסום ראשון | בפענוח
המכתבים הודגשו התיבות אותם הוסיף כ"ק אדמו"ר בכתי"ק

תאמנוגאלת

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch770 EASTERN PARKWAY
BROOKLYN 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין נ. י.

מזכירות SECRETARIAT

ה'השי"ג

ב"ה , תחלת ניסן

האברך שלמה בן שמחה שי'

שלום וברכה!

הפ"נ שלו מיום ההילולא יו"ד שבט

נחקבל, ויקרא בעת רצון על ציון

כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע .

מ.מ.ס.א.ע
מזכיר

כפר תאמנוגאלת בפאתי מרוקו

מכתב זה ממוען ליהודי מכפר תאמנוגאלת שבמרוקו.

בדרך כלל, בראש כל מכתב ב'מזכירות' של כ"ק אדמו"ר ציינו את הכתובת אליה ממוען המכתב. אך במכתב שלפנינו, לא צויין הדבר וכ"ק אדמו"ר הואיל לכתוב בכתב יד קודשו באותיות מרובעות את כתובת הנמען "תאמנוגאלת".

הקשר שבין יהודי כפר זה אל הרבי, החל בשנים הראשונות לנשיאות כ"ק אדמו"ר. בחודש אדר ראשון תשי"א, יצא הרב שלמה מטוסוב ע"ה בשליחות הרבי למדינת מרוקו. מיד עם הגיעו לשם, החל לעמול במרץ על הקמת תלמודי תורה בכפרים ברחבי מרוקו.

במברק אליו מי' שבט תשי"ב - פחות משנה מעת הגעתו - מזכיר הרבי שמות שלושים וארבעה (!) ערים וכפרים בהם הוקמו תלמודי תורה:

"למסור לכל אחד בפרט בוטבול דאוילא אלמליח גראסס פרץ זאגורא ולהרבנים והעסקנים בהרים והכפרים אכלוף אנטיפא ערומיאית אסלים בן-אמעד בני-חיון בזשו בריזה בוזשאד קסאסבי ארפוד גרסיף קסאר-סוק לכאסבא למחמיד מידלת מין-דלימיני מיסור אד-זעם אוזאן ראבאט שדה-חיים צ'פרו סעטאט תאדלא תאלמאסלא תאמאסינת תאמנוגאלת תאנג'יר תאורירת תאזא תימסלא תיכרת זאוויא והנוספים.

ביום ההילולא דאזלינן מיני' עשירי בשבט גדול ביותר זכות בעל ההילולא צדיק עליון המשביר בר לכל הארץ להמשיך ישועות ברכות והצלחות לכת"ר ולכל המתעסקים במוסדות אהלי יוסף יצחק שעל שמו. ובודאו יאמצו מיום מסוגל זה והלאה בהשתדלותם בהנ"ל להתקשר באילנא דחיי ולהתברך ומשפחתם בהמצטרך בגשמיות וברוחניות.

המצפה לבשורות טובות. בברכה."

בין הערים והכפרים מזכיר כ"ק אדמו"ר כפר בשם "תאמנוגאלת", ככל הנראה המכתב שלפנינו מיועד ליהודי מהכפר הזה,

גל-יעקובוביץ/ירושתי

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.

HYeanth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקלין, נ.י.

ב"ה. יב' תשרי תשס"ז
ברוקליןהווייח אייא נויב סוה' חיים שלום שי'
והרה"ח אייא נויב סוה' שפעון שי'

שלום וברכה!

במענה על סכתבם משי בתשרי, בו כותבים ומפרטים מצב
המספחתי של פביס, היינו היחסים שבינו ובין זוגתו-שיחיו, וכנראה
מסכתבם כל הידיעות שלהם הם מצד הבעל, ולכן עליהם למצוא ולסמוע
גם השפעות והנסוקים מצד האשה, ואז יוכלו לברר הדרך איך להטרות
השלום ביניהם ובאיזה תנאים, והטויית יצליחם.

לפלא שאין מזכירים איך עברו בביהכ"מ, שהשתדלו כ"כ
בהתפתחותו, ימי ריח ויוה"כ ושכיבתים, והתכנית לחג שפחתינו הבעל,
ובוראי יכשבו עדיז ובפרטיות הסתאיסה בהודפנות קרובה.

בכרכה לחג שמח ולחלחה בכל תאסור לעיל

אוהב שלום ורודף שלום

ב"ה. י"ג תשרי תשט"ז

ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ מוה' חיים שלום שי' והרה"ח אי"א נו"נ מוה' שמעון שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבם מששי בתשרי, בו כותבים ומפרטים מצב המשפחתי של פב"פ, היינו היחסים שבינו ובין זוגתו - שיחיו, וכנראה ממכתבם כל הידיעות שלהם הם מצד הבעל, ולכן עליהם למצוא ולשמוע גם הטענות והנמוקים מצד האשה, ואז יוכלו לברר הדרך איך להשרות השלום ביניהם ובאיזה תנאים, והשי"ת יצליחם.

לפלא שאין מזכירים איך עברו בביהכ"נ, שהשתדלו כ"כ בהתפתחותו, ימיה ר"ה ויוה"כ ושבינתים, והתכנית לחג שמחתינו הבע"ל, ובודאי יכתבו עד"ז ובפרטיות המתאימה בהזדמנות קרובה

בברכה לחג שמח ולהצלחה בכל האמור לעיל

חי"ק

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, כז' סני"א חשי"ד
ברוקלין

הנהלה כולל חבי"ד אשר באה"ק ח"ו
ר' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

במענה על הצעתם אשר לאחר פטירת הרמ"ג והרה"ח הו"ח אי"א
נו"נ איש רב פעלים לחורה וליראה הרי"ח נאה ז"ל.

הנה יחסנה לחבר בהנהלה הכולל - יבלח"ם הרמ"ג והרה"ח אי"א
נו"נ עוסק בצ"צ בעל מדות חרומיות מוה"ר נחום שפרי"י ש"י שסונק"ן. הנה
הצעה נכונה היא, ויהי"ר שכולם יחד יזכו למלאות תפקידם בהנהלה הכולל, שנחיסד
על ידי נשיאנו הגדול אדמו"ר חזקן, ונחתוק ונחשב מדור לדור ע"י הנשיאים
שלאחריו - יזוקלהיה נב"גם זי"ע.

ושבר מצוה מצוה, שחתי"י היכולת ביד כל אחד ואחד מהם למלאות
שליחותו בעלמא דין גם בעניניו הפרטים, לעשות לו יחז דירה מתחוננים מתוך
סמחה והרחבת הדעת.

בברכת הצלחה בעבודתם בקדש

קיום השליחות הכללית מאפשרת את קיום השליחות הפרטית

ב"ה. כ"ז מנ"א תשי"ד

ברוקלין

הנהלת כולל חב"ד אשר באה"ק ת"ו

ד' עליהם יחיו.

שלום וברכה!

במענה על הצעתם אשר לאחר פטירת הרה"ג והרה"ח הוו"ח אי"א נו"נ איש רב פעלים לתוה וליראה הר"ח נאה ז"ל.

הנה יתמנה לחבר בהנהלת הכולל - יבלח"ט הרה"ג והרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ בעל מידות תרומיות מוה"ר נחום שמרי' שי' ששונקין. הנה הצעה נכונה היא, ויה"ר שכולם יחד יזכו למלאות תפקידם בהנהלת הכולל, שנתייסד על ידי נשיאנו הגדול אדמו"ר הזקן, ונתחזק ונתרחב מדור לדור ע"י הנשיאים שלאחריו - צלוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

ושכר מצוה מצוה, שתהי' היכולת ביד כל אחד ואחד מהם למלאות שליחותו בעלמא דין גם בעניניו הפרטים, לעשות לו ית' דירה בתחתונים מתוך שמחה והרחבת הדעת.

בברכת הצלחה בעבודתם בקדש

חי"ק

קרול-בני ברק

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.
HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטער פארקוויי
ברוקלין נ.י.

ב"ה. ט" שבט תשס"ז
ברוקלין

הור"ת אי"א נח"נ עוסק בצ"צ
הרב שלמה נח שי

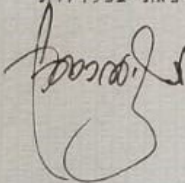
שלום וברכה!

בפענה על מכתבו מיום ההילולא של כ"ק רבנו הזקן,
כד" סבת.

במ"ס אורות תלמידת זוגתו תחי' שהורי' מעיקים לה
והוא נוגע גם לעניני תורה ומצות. לפלא השאלה בזה כיון שפסק
תורתנו הק' תורת חיים ידוע ומפורסם, אמר לו אביו וכו', וסובן
ג"כ, שצריך להפס האופנים שיהי' מיניסום של חיכוכים בזה, אבל
בארפן שלא יעמיד בספק, ח"ו, את התוצאות והתועלת.

בבקשתו אזכיר את זוגתו שתליט"א על הצירוף הק' של
כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"ט זי"ע להסבת הבריאות, ובשם כשיהי'
לו בשו"ס בזה יודיע.

לפלא שאינו מזכיר ע"ד השתתפותו בהמועדות אנ"ש
ופעולותיו בהפצת המעיינות חוצה, שהרי, סו"ס, מוכרח שגם הוא יקח
חלק פעיל בזה, כיון שהיא מצוה שבגופו, ואי אפשר לצאת בפעולות
חבריו, ובפרט שהלוצי שחבריו יפקיעו את עצמם.

בברכה לבשו"ט בכל האסור

בדרכי נועם ובדרכי שלום אך מבלי לוותר על התוצאה והתועלת

ב"ה, ט' שבט תשט"ז

ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ הרב שלמה נח שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיום ההילולא של כ"ק רבינו הזקן כ"ד טבת.

במ"ש אודות תלמידת זוגתו תחי' שהורי' מעיקים לה והוא נוגע גם לעניני תורה ומצות, לפלא השאלה בזה כיון שפסק תורתנו הק' תורת חיים ידוע ומפורסם, אמר לו אביו וכו', ומובן ג"כ, שצריך לחפש האופנים שיהי' מינימום של חיכוחים בזה, אבל באופן שלא יעמיד בספק, ח"ו את התוצאות והתועלת.

כבקשתו אזכיר את זוגתו שתליט"א על הציון הק' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע להטבת הבריאות, ובשה כשיהיה לו בשו"ט בזה יודיע.

לפלא שאינו מזכיר ע"ד השתפותו בהתוועדות אנ"ש ופעולותיו בהפצת המעיינות חוצה, שהרי, סו"ס, מוכרח שגם הוא יקח חלק פעיל בזה, כיון שהיא מצוה שבגופו, ואי אפשר לצאת בפעולות חבריו, ובפרט שהלואי שחבריו יפקיעו את עצמם.

בברכה לבשו"ט בכגל האמור

חי"ק

שפירא-זכרון יעקב
 RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn 13, N. Y.
 HYacinth 3-0250

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש

770 איסטערן פארקווי
 ברוקלין, נ. י.

ב"ה. סז" אייר תשס"ז
 ברוקלין

מחות' הו"ח אי"א בנש"ק כו'
 מוה' שפואל אבא שי'

שלום וברכה!

לאחרי שתיקתו הכי ארוכה נעם לי לקבל מכתבו מי"א
 אייר, אשר אף שגם בו אינו כותב אודות עצמו, בהנוגע לבריאותו
 בנשמים ובהנוגע לבריאותו ברוחניות, אשר אצל איש היהודי יחדיו
 יהלכו, בכל זה עצם כתיבת הסכתב רצוני לפרסו שהענינים בסלול
 ובסדר, ויה"ר שבעתיד יוסבו עוד יותר.

איני יודע המרחק ממקום אחד להשני באה"ק ת"ו, אבל
 בכל אופן כדאי שישתתף בהתועדות אנ"ש בימי סגולה, אשר כודאי יביא
 זה חיון ועידוד רותו והתרוססות הנפש, וע"ד פתגם של רבנו הזקן
 בעל התניא והשו"ע "וְכַאֲסֵא חֲסִידֵי־עַר פֶּאֶרְבֵּי־יַנְעֵן קֶען אויפטאן
 קֶען אפילו המלאך מיכאל ניט אויפטאן".

בברכה לבשו"ס חוץ בריאו' הנכונה
 והרחבת הדעת

ההשתתפות בהתוועדויות אנ"ש מביאה להתרוממות הנפש

ב"ה. ט"ז אייר תשט"ז

ברוקלין

מחות' הור"ח אי"א בנש"ק כו'

מוה" שמואל אבא שי'

שלום וברכה!

לאחרי שתיקתו הכי ארוכה נעם לי לקבל מכתבו מי"א אייר, אשר אף שגם בו אינו כותב אודות עצמו, בהנוגע לבריאותו בגשמיות ובהנוגע לבריאותו ברוחניות, אשר אצל איש היהודי יחדיו יהלכו, בכל זה עצם כתיבת המכתב רצוני לפרשו שהענינים במסלול ובסדר. ויה"ר שבעתיד יוטבו עוד יותר.

איני יודע המרחק ממקום אחד לשני באה"ק ת"ו, אבל בכל אופן כדאי שישתתף בהתוועדות אנ"ש בימי סגולה אשר בוודאי יביא זה חיזוק ועידוד רוחו והתרוממות הנפש, וע"ד פתגם של רבינו הזקן בעל התניא והשו"ע "וואס א חסידישער פארבריינגען קען אויפטאן קען אפילו המלאך מיכל ניט אופטאן"

ברכה לבשו"ט מתוך בריאות הנכונה והרחבת הדעת

חי"ק

חרלוב = רמח גן
 RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn 13, N. Y.
 HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן

ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
 ברוקלין, נ.י.

בי"ה, אר"ח אדר חשמ"ו
 ברוקלין

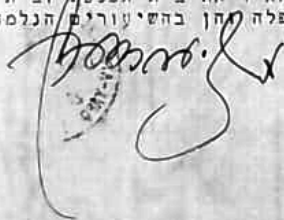
הו"ח אי"א נ"ח כו'
 סוה"ר מא"ר שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו ממ' שבט - שנתעכב קצת דרך הילוכו -
 בו כותב שמציעים לו משרה נוספת ברמח גן בבי"ה הכנסת, ושואל אם
 לקחה ולהסדר שם גם בדירה.

הנה אף שבנוגע לכמה מאניש שיחיו כחבתי ע"ד סידורם
 בכפר חב"ד, מפני מצבו הפרטי והמיוחד נכונה ההסתדרות שכותב,
 שדירתו ח"י ברמח גן וישתדל בקבלת המשרה הנ"ל. ויזכה לפחגם
 כ"ק אדמו"ר הצמח צדק שאמר לאחר, קרא לשמש ויזרח אור, קרא לשמש
 ויזרח אור, ופירש כ"ק מו"ח אדמו"ר, להאיר את בית הכנסת ובי"ה
 המדרש, ע"י חי"ח והוספה בכלל הן בהחפלה הן בהשיעורים הנלמדים.
 והשי"ח יצליחו.

ברכה

קרא לְשִׁמְשׁ ויזרח אור

ב"ה, אדר"ח אדר תשט"ו

ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ כו'

מוה"ר מאיר שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מכ' שבט - שהתעכב קצת דרך הילוכו - בו כותב שמציעים לו משרה נוספת ברמת גן בבית הכנסת, ושואל אם לקחתה ולהסתדר שם גם בדירה.

הנה אף שבנוגע לכמה מאנ"ש שיחיו כתבתי ע"ד סידורם בכפר חב"ד, - מפני מצבו הפרטי והמיוחד נכונה ההסתדרות שכותב, שדירתו תהיה ברמת גן וישתדל בקבלת המשרה הנ"ל. ויזכה לפתגם כ"ק אדמו"ר הצמח צדק שאמר לאחד, קרא לשמש ויזרח אור, קרא לשמש ויזרח אור, ופירש כ"ק מו"ח אדמו"ר להאיר את בית הכנסת ובית המדרש, ע"י חיות והוספה בכל הן בהתפילה והן בהשיעורים הנלמדים, והשם יתברך יצליחו

בברכה

חי"ק

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch

770 Eastern Parkway

Brooklyn 13, N. Y.

HYachin 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהר

ליובוואוויטש

770 איסטערן פארקוויי

ברוקליין, נ.י.

בימה, ימא פנאם הי'טייזד

ברוקליין, נ.י.

על הרמחה וריח אריא נויט פוסק נציט ^לנל
פוחר ^לשי

שלים וברכה:

פאפ אריא ^לשי, כשה וריח תפול, התוכים על ידי חתני
סלישיא.

ולפלא גדול המסוכנת כחילוף הספרים עם פוסד קוק וכן האוניברסיטה,
והרי כמסד בפת הדינים לא החליפו אף ספר אחד, ולא רק של הפוסד קוק.
(בכלל הפלא השונה שבניא מצדו, בה בסעה שבניקורו של הרבאנא שי' שם
התדב עמה, לאחר שהארים התייאפו מזה, סתפלו כל הספרים שהם להאכ
והתאכ להם, לא כסוה כפף אלא כשירות צ'בריי. וקיי' וכבראה שעל ידי
התמשלות בקיסור הייחסיים עמה או ההתמשלות בדיבור עמה ביום האמר,
חולל יחסם ומשתנה. ובכל אופן הרי אין תשדקות מהנוגע לספרים של
המוסדות האחרים, האוניברסיטה, היוצאות סורא, ועוד ועוד.

סוכן שאין כוונתי השפת פוסד, אבל פליאא שצריך לעצור פנאן גמ על
דבריים פשוטים ביותר, והתקוה שלהנא יסודרו הדברים כהוגן.

בנוגע להוצאות קהית האחרונות, בשם יש לי' הקטלוג האחרון וכן
הפשיטה משה שהוצא לאור לאחר זה. בהספד להניאל-סתפלא חניי הפלא ופלא
על סעד עמה לא הגיעו ידיעות אודות הפסד ומגביית הכיבודת הכנסותי,
והוצאתי, אף שנדברנו על שילוח ידיעות אליו בהיותו כאן, זאת אומרת
לפני יותר מחצי שנה. בקשר עם זה סוכרחתני להגייב על עוד תופעה
בלתי נעימה, והוא על שבכנראה בענייני [REDACTED] עדין
שררת פתולקת ופירור הלכנות, שלא לכל שאינם מתמטטיים, אלא כו'.

ב"ה, י"א מנ"א ה'תשי"ז

ברוקלין, נ.י.

ש"ב הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ כו'

מוה"ר שי'

שלום וברכה:

מאשר אני קבלת המכתבים מי"ג, כ"ה וכ"ז תמוז ז' מנ"א, הכתובים על ידי חתנו שליט"א.

ולפלא גדול התסבוכת בחילוף הספרים עם מוסד קוק וכן האוניברסיטה, והרי במשך כמה חדשים לא החליפו אף ספר אחד, ולא רק שלמוסד קוק. (בכלל הפלא הטענה שמביא מצידם, בא בשעה שבביקורו של הראב"ג שי' שם התדבר עמהם, לאחר שהאחרים התייאשו מזה, שיושלחו כל הספרים מהתם להכא, ומהכא להתם, לא בשוה כסף אלא כשירות ציבורי. וק"ל). וכנראה שע"י ההתרשלות בקישור היחסים עמהם או ההתרשלות בדיבור עמהם בנוסח האמור, הולך יחסם ומשתנה. בכל אופן הרי אין הצטדקות בהנוגע לספרים של המוסדות האחרים, האוניברסיטה, הוצאות סורא, ועוד ועוד.

מובן שאין כוונתי הטפת מוסר, אבל פליאה שצריך לעורר מכאן גם על דברים פשוטים ביותר, והתקוה שלהבא יסודורו הדברים כהוגן.*

בנוגע להוצאות קה"ת האחרונות, בטח יש לכ' הקטלוג האחרון וכן הרשימה מממה שהוצא לאור לאחר זה. בהמשך להנ"ל - מתפלל הנני הפלא ופלא על שעד עתה לא הגיעו ידיעות אודות המצב דמגבית המיוחדת הכנסותי והוצאותי, אף שנידברנו על שילוח ידיעות אלו בהיותו כאן, זאת אומרת לפני יותר מחצי שנה. בקשר עם זה מוכרחני להגיב על עוד תופעה בלתי נעימה, והוא על שכנראה בענייני עדיין סוררת מחלוקת ופירוד הלבבות, שלא לבד שאינם מתמעטים, אלא כו'.

כוחם כמפגש עם המפגיש הרחוק של הישיבה הידועה. ולפלא שאינני מזכיר דבר אם שאלו למה לא ענה על המכתב שלי? להנהלת הישיבה בחודש אלול תשנ"ב, שכמדומה לי שגם במייר תש"א כיון החותמים. ככל אמר, אנקשו- סניין ששמו הנחיל על פי הידיעות שהגיעו מכמה צדדים אפר בפומבי ולתלמידיו שג', דברתי על אורח קרן התישיבה (שתפס את כל מכתב מהרב טלזיסא, שראש הישיבה) ובה ענה קבלתי העובדה, שזכור לעצמי תירוף בקבלי פכתב זה (שתפס את כל) ולתלמידיו מה שנוודע לכתור על דבר זה, וכן לבקש את שאל היודעים מהענין שגם הם יודיעו להנחיל אם נכונה העובדה אם לאו.

תקותי חזקה אפר לעת קבלת פכתבי זה בכך הודש פכז כריאותו וכן פכז כריאות זוגי, תחי', ויכפר שרב גם כזה, נוסף על העניינים הנחיל, אפר הא בהא תליא.

בברכה לכבודך וטובות שונות ורחמי תמיד לחשבוני שיי', על שילייא

השתדלתי בענין פכתב

הוא תרב שיי'

כנראה ישתדל כ' להפגש עם חתנו של הרב טלזיסא עפר כאי כה מוסדות הנחיל מסיאקאונטהל קרן הצלה דשם, וכן מוכרח שיפגשו עפר כאי כה מוסדות הנחיל מסקלבים מתיבה מקרן הצלה דשם, שהיא לפיכך כפדה שאינה מתאימה כלל. ומסובבי למסור זה נתקדם לכל המוסדות שלנו כיון שזמון צדק, ואינני הוצח לחכות כתיבת מכתב לכל אחד מהם, ותמיד על חלתי.

בענין המקור - מכתב הנני ליידיעות מאה העסקן דכאן לאחיל הפרטים שקבלתי מבי' ופולקו שצד אז א"א להתחייב מה בענין זה. לאחיל כתיבתי הנחיל נודעתו שהרמ"פ שיי' נמצא במעסקים. א בליח בדיחה - יכול להתאים ב' סופסים מהמחיל עיי' קה"ח.

כותב שנפגש עם המשגיח הרוחני של הישיבה הידועה. ולפלא שאינו מזכיר דבר אם שאלו למה לא ענה על המכתב ששלח להנהלת הישיבה בחודש אלול העבר, שכמדומה לי גם כת"ר הוא בין החותמים. בכל אופן, אבקשו - שכיון שמשגיח הנ"ל ע"פ הידיעות שהגיעו מכמה צדדים אמר בפומבי לתלמידיו שג' דברים של אסון קראו בהישיבה וכו', וזה עתה קיבלתי מכתב מהרב שליט"א , שראש הישיבה (משתמט או) מכחיש את כל העובדה, מטובו לצלצל תיכף בקבלו מכתב זה להרר"מ ולהודיעו מה שנודע לכת"ר על דבר זה, וכן לבקש את שאר היודעים מהענין, שגם הם יודעו להנ"ל אם נכונה העובדה אם לאו.

תקוותי חזקה אשר לעת קבלת מכתבי זה כבר הוטב מצב בריאותו וכן מצב בריאות זוג' תחי', ויבשט טוב גם בזה, נוסף על הענינים הנ"ל, אשר הא בהא תלי'.

בברכה לבשורות טובות ות"ח ת"ח לחתנו שי' על השתדלותו בענין מכתב הרה"ג וכו'... שליט"א

חי"ק

בוודאי ישתדל כ' להפגש עם חתנו של הרב שי' הוא הרב שי' משיקאגו מנהל קרן הצלה דשם, וכן מוכרח שיפגשו עמו באי כח מוסדות חב"ד המקבלים תמיכה מקרן הצלה דשם, שהוא לע"ע במידה שאינה מתאימה כלל. ומטובו למסור זה בהקדם לכל המוסדות שלנו כיון שהזמן קצר ואיני רוצה לחכות בכתיבת מכתב לכל אחד מהם, ות"ח על הטרחה.

בענין המקווה - מחכה הנני לידיעות מאת העסקן דכאן, לאחר הפרטים שקיבלתי מכ' ומובן שעד אז א"א להתחייב מה בענין זה. לאחר כתיבת הנ"ל נודעתי שהרמ"פ שי' נמצא במעקסיקא.

* בליט ברירה - יכול להציעם ב' טופסים מהמו"ל ע"י קה"ת.

הוספה

סיפור מופת מיוחד של כ"ק אדמו"ר כפי שנכתב
ע"י הרה"ח ר' **רפאל נחמן** הכהן **כהן** ע"ה, ממה
ששמע מזקנו, הרב פרידמן ע"ה ונדפס בספרו
'שמועות וסיפורים' | בסיפור זה מוזכר מכתב
נוסף ששלח כ"ק אדמו"ר אליו, אך לא הגיע לידנו

קללת הצדיק הנסתר וברכת הרבי

היה ידוע לאף אחד ואף אדם לא התעניין בו. כל הילדים הכירוהו והיו מרבים להתעסק עמו. על פי רוב נמצא היה איצ'ה בבית הכנסת שבו למדו בחורי הישיבה.

בליל חורף אחד ישבנו ולמדנו, ואיצ'ה שכב על אחד הספסלים וישן. לפתע נכנס בעל עגלה אחד במהירות, מבוהל ונפחד, וסיפר לנו, לבחורי הישיבה: נסעתי בעגלה טעונה משא ופתאום נהפכה העגלה עם כל הסחורה שבה. הסוס שכוב והרצועות והמושכות לוחצות עליו, ומוכרחים להעמיד במהירות את העגלה כדי שהסוס לא יחנק. אנא, בואו בחורים לעזור לי להרים את העגלה ולהציל את הסוס, לבדי אינני יכול לעשות זאת.

אנחנו התחלנו להתפלפל אם מותר לבטל את לימוד התורה עבור זה, ובסופו של דבר הגענו למסקנה שביטול תורה חמור יותר ולא הלכנו.

בעל העגלה יצא מר נפש ואנחנו המשכנו ללמוד.

פתאום התעורר איצ'ה ואמר: בחורים! לכו תיכף ומיד לעזור ליהודי

סיפר לי ר' לייב פרידמן:

ראש ישיבת "חיי עולם" סבל כמה שנים מרגליו, ומחלתו התגברה עד כדי כך שהיה שוכב כל הזמן במטתו, והרופאים אמרו שיש לחתוך לו את רגלו האחת ואולי גם הרגל השניה.

בני משפחתו של ראש הישיבה כולם בני תורה ויראי שמים. בשנת תשי"ד השיא את בנו, ולחתונה באו תלמידים ובני תורה רבים. ביקש אבי החתן שישאווהו עם מטתו למקום החתונה, וכל האורחים שמחו ושימחו את החתן והכלה ואף דיברו דברי תורה. ביקש אבי החתן שגם הוא רוצה לדבר, אבל הואיל והנהו חלש ושוכב במטה, מבקש שישרור שקט מוחלט כדי שישמעו את דבריו, נעשה שקט והוא התחיל מספר:

בהיותי צעיר למדתי בישיבה בעיר סטוצ'ין. היינו כשלושים בחורים ומקום לימודנו היה בבית הכנסת. באותה עיר התגורר שיכור אחד אשר נקרא בפי כל "איצ'ע דער שיכור" הוא היה נוהג לשתות יי"ש לרוויה, אחר כך היה ישן ובהתעוררו שתה שוב וחוזר חלילה. מקום מגוריו לא

לי? בין כך צריך אני ללמוד, אלמד שם. לקחתי בידי את הגמרא והלכתי לשם.

בבואי ממצאתי את איצ'ה שוכב על קרשים וישן. ישבתי על ארגז שבור שמשמש ככסא, פתחתי את הגמרא ולמדתי.

עברו כמה שעות ועלה בדעתי: מה לי ולצרה הזאת? מה מבלבל הוא את מוחי? אלך מכאן. אבל כשקמתי ללכת שמעתי את איצ'ה אומר לי: אל תלך! שב פה! בדיוק בשעה ארבע לפנות בוקר אמות, ואמור לחברא קדישא שיקברוני ליד הגאון... והוא הזכיר בשמו של צדיק וגאון, אשר היה קבור בבית העלמין הישן.

אמרתי לו: מה אתה מדבר שטויות, איצ'ע? והרי אינך מניח תפילין אפילו (כך היה מוחזק בעיני כל), ורצונך לשכב ליד הצדיק!?

ענה לי בתמיהה: מה אתה אומר שאיני מניח תפילין? שם בפינה מונח ארגז, פתח אותו ותראה את התפילין שלי.

ניגשתי לארגז ולמרבה תמהוני מצאתי בו תפילין מהודרות בתכלית ההידור. התפעלתי מאוד, משום שלולי ראיתי זאת במו עיני לא הייתי מאמין. אמרתי לו: אבל אפילו אם אומר לחברא קדישא שיניחו אותך שם, לא ישמעו בקולי. אמר לי

שסוסו לא יחנק, ואם לא תלכו - לא תוכלו אתם ללכת על רגליכם חס ושלום.

אמרתי לו בשחוק: איצ'ה, ממתי נעשת פוסק? אך הוא לא ענה מאומה.

כעבור חצי שעה בערך חזר אלינו שוב בעל העגלה, והתחיל מתחנן לפנינו שנבוא לעזרתו, משום שהלך לחפש עזרה מאחרים ולא מצא. התחלנו שוב להתפלפל אם מותר ואם כדאי לבטל את לימודנו כדי לעזור לו, והפעם החלטנו שלפי ההלכה מותר. הלכנו, אך איחרנו את המועד - הסוס כבר היה רבוץ ללא רוח חיים.

למחרת בבוקר בא איצ'ה ושאל: איפה חיים חייקל? הוא ידע והכיר את כולם בשמותיהם. אני לא הייתי בבית הכנסת בשעה זו, וכשבאתי אמרו לי חברי: איצ'ה שאל עליך. ניגשתי אליו ושאלתי: איצ'ה, מה רצונך? אמר לי: שמע! בקשה לי אליך! הועיל והערב אמות, רצוני שתבוא לדירתי ותהיה לידי בעת יציאת הנשמה.

התחלתי צוחק ממנו, אבל הוא ביקשני שוב. שאלתי: היכן גר אתה? אמר לי: שם בקצה העיר עומדת חורבה, והיא משמשת לי לדירה.

בערב אמרתי אל ליבי: מה אכפת

גם אני התרגשתי מאוד מסיפור זה ששמעתי, ולאחר החתונה לא יכולתי להתאפק, והואיל והייתי מתכתב עם הרבי, כתבתי לו את כל הסיפור וביקשתי ממנו שיעורר רחמים רבים על יהודי זה, שיהיה בריא.

לאחר זמן קיבלתי מהרבי מענה, בו כותב לי: מסור להרב שיקבל עליו את תקנת כ"ק אדמו"ר הריי"צ ללמוד בכל יום חומש, תהלים, תניא, כפי שסודר על ידו, ולא הוא בלבד ילמד זאת אלא כל אוהדיו וכל השומעים בקולו (משום שיש לו כבר תלמידים רבים מכל השנים), שגם הם ילמדו, ובזכות הליכה זו אשר ילך בדרכי כ"ק אדמו"ר, יתן לו השם יתברך הליכה בגשמיות על רגליו.

כשקיבלתי את המכתב מהרבי, הלכתי אליו, סיפרתי לו את כל זה, ואף הראתי לו את המכתב. כאשר קרא, היה בשמחה רבה ומרוב שמחה והתפעלות נישק את המכתב.

ביקשתי שיחזירה לי שהרי המכתב מופנה אלי, אך הפציר שאשאיר לו אותו באופן זמני, וכן עשיתי.

כעבור חצי שנה בערך באתי אליו לבקרו, וכבר מצאתיו יושב ליד השולחן, על רגליו כבר אין הרופאים מדברים אלא כיצד להקל עליו את ההליכה, ולאט לאט מצבו הולך וטוב.

איצ'ה: מתחת הארגז ישנו ארגז קטן, פתח אותו ותמצא את הכתבים שלי. הראה אותם לרב ולחברא קדישא, ואז ימלאו את רצוני.

עייני בכתבים ומצאתי בהם עניני קבלה ועוד דברים אשר לא הבנתי אותם, אבל זאת הבנתי - האיש השוכב כאן על הקרשים, הנהנו צדיק נסתר.

בשעה ארבע בדיוק יצאה נשמתו. רצתי מיד אל הרב ואל החברא קדישא, סיפרתי להם את כל הסיפור, והראתי להם את כתביו.

אבל הם ידעו בבירור ששם על יד הגאון הנ"ל אין שום מקום פנוי, וזה כבר שנים רבות שקוברים בבית העלמין החדש, מפני שאפס מקום בבית העלמין הישן. בכל זאת הלכנו לשם, וגדולה היתה פליאתנו בדיוק ליד הצדיק הנ"ל. ותהום כל העיר מסיפור הנ"ל ולווייה גדולה מאוד היתה לו.

כשראש הישיבה ז"ל סיפר זאת, התחיל לבכות בכי מר וקורע לבבות. וסיים, ברור לי הדבר ללא ספק, שהסבל הרב אשר סובל אני מרגלי, הוא מקללתו של אותו צדיק.

כולנו - מספר ר' לייב - כל האורחים שהיו בחתונה, בכינו איתו מתוך רחמנות עליו ושמחת החתונה נהפכה לתוגה.

מזמן שגר בבני ברק, והוא היה נכנס אלי ברמת גן פעמים רבות, הוא חיבר ספר קטן בשם "צדקת הצדיק" - שם הספר מוכיח על תוכנו, בו מבאר הוא שאת האות צדי"ק צריכים לכתוב בספר תורה כפי שכותבים אותה אצלנו החסידים. אצלנו פונים שני היו"דין של הצדיק האחד ימינה והשני שמאלה ואילו אצל האחרים פונים שניהם לצד אחד. היו לו שו"ת בזה עם החזו"א ועם הרבי שליט"א.

לאחר ששמעתי מר' לייב פרידמן את הסיפור סיפרתי אותו לכולם, ורבים מאנ"ש ביקרו אצל ראש הישיבה בירושלים, וסיפרו אח"כ שעם כל הנכנס אליו מדבר הוא שיקבל על עצמו ללמוד חת"ת ואומר: עשה זאת למעני כי על ידי זה תהיה לי רפואה.

את ר' לייב פרידמן מכיר אני עוד

לזכות

החתן הת' מענדל שי'

והכלה מרת פסי' תחי'

ונקרט

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

ביום השני, ג' ניסן, ה'תשע"ט

ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' שמואל ומרת אלטע מרים שיחיו

ונקרט

הרה"ת ר' ברוך ומרת רבקה שיחיו

וילהלם

ובני משפחותיהם שיחיו

לזכות

החתן הת' מענדל שי'

והכלה מרת פסי' תחי'

ונקרט

לרגל נישואיהם בשעה טובה ומוצלחת

ביום השני, ג' ניסן, ה'תשע"ט

ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' שמואל ומרת אלטע מרים שיחיו

ונקרט

הרה"ת ר' ברוך ומרת רבקה שיחיו

וילהלם

ובני משפחותיהם שיחיו

